62 Ca 27/2006-171

ČESKÁ REPUBLIKA

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
třída Kpt. Jaroše 7, 604 55 Brno
Došlo: 17 -04- 2007
7716/2007/800
Číslo: 79555/07
Vyřizuje: JUDr. Vondra
Přílohy:

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Tesáka, Ph.D. a soudců JUDr. Davida Rause, Ph.D. a JUDr. Ing. Viery Horčicové v právní věci žalobce **ČSAD Liberec, a.s.**, se sídlem České mládeže 594/33, Liberec 6, zastoupeného prof. JUDr. Zdeňkem Češkou, CSc., advokátem se sídlem Dlouhá 39, Praha 1, proti žalovanému **předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže,** se sídlem třída Kpt. Jaroše 7, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č.j. R 10/2005 ze dne 15.5.2006,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Žalobce napadá žalobou rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.j. R 10/2005 ze dne 15.5.2006 (dále jen „napadené rozhodnutí"), kterým bylo ve výrokových částech I., II. a III. změněno a ve výrokové části IV. zrušeno předchozí rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže vydané v I. stupni správního řízení č.j. S 12/05-3865/05-ÚHS ze dne 6.6.2005.

Pokud jde o označení žalovaného, tím je tu předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, zcela odhlédnuto od označení žalovaného v žalobě. Soud nutně musí vycházet z § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s."), podle něhož je v daném případě žalovaným ten správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. Přestože před jedním správním

úřadem jsou vedena správní řízení ve dvou stupních, kdy (při použití problematické terminologie) v prvním stupni rozhoduje „ústřední orgán státní správy" a o rozkladu pak v daném případě „vedoucí služebního úřadu" (§ 61 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, správního řádu, ve znění pozdějších předpisů), není pochyb o tom, že ve věci má být přezkoumáváno ono druhostupňové rozhodnutí, jež vydal předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Takto vymezený rozsah přezkumu je postaven najisto, neboť jiné rozhodnutí předmětem soudního přezkumu učiněno být podle § 69 s.ř.s. nemůže, specifikace napadeného rozhodnutí přitom není nijak spornou. Pro soud je tu tedy dostatek důvodů k tomu, aby byl zásadně připraven v žalobě aprobovat jak formální označení napadeného rozhodnutí ve smyslu „rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže vydané ve druhém stupni správního řízení", tak ve smyslu „rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže", za žalovaného však soud považuje předsedu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, na kterého je při vydávání individuálních právních aktů třeba nahlížet jako na monokratický správní orgán, který má jak výlučnou působnost, tak výlučnou pravomoc rozhodnout ve druhém stupni příslušného správního řízení.

I. Causae meritum

Žalovaný napadeným rozhodnutím deklaroval, že žalobce ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOHS") zneužil své dominantní postavení na relevantním trhu služeb poskytovaných autobusovým nádražím v Liberci subjektům provozujícím veřejnou autobusovou dopravu, geograficky vymezeném městem Liberec, a to tím, že v období od 24.1.2005 do 15.5.2005 bez objektivně ospravedlnitelných důvodů odmítl vyjednávat o využívání jím provozovaného autobusového nádraží se společností STUDENT AGENCY, s.r.o za účelem provozování vnitrostátní veřejné autobusové linkové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět, a v období od 1.2.2005 do 6.6.2005 bez objektivně ospravedlnitelného důvodu neumožnil řádné využívání jím provozovaného autobusového nádraží společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. za účelem provozování vnitrostátní veřejné linkové autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět, ačkoliv jiným soutěžitelům působícím na stejné lince toto využívání umožnil. Podle žalovaného měl žalobce tímto jednáním způsobit újmu jak jinému soutěžiteli (společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o.), tak i spotřebitelům - cestujícím, kteří v předmětném období poptávali služby vnitrostátní veřejné linkové osobní autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět. Samostatnou výrokovou částí napadeného rozhodnutí pak bylo toto jednání žalobci zakázáno. Žalobci byla za shora popsané jednání uložena pokuta ve výši 2 000 000,-Kč.

Žalobce v žalobě předně namítá, že žalovaný, resp. správní orgán I. stupně, dospěl k chybnému závěru, že žalobce je v konkrétním případě soutěžitelem, a následně chybně vymezil relevantní trh. Autobusové nádraží je dle žalobce primárně určeno k uspokojování potřeb jeho samotného a pouze v případě volné kapacity autobusového nádraží žalobce umožňuje jeho využití ostatním subjektům, a to za symbolickou cenu, která neodpovídá nákladům na provoz autobusového nádraží. Žalobce tedy nenabízí využívání autobusového nádraží za účelem dosažení svého

zisku a s jinými soutěžiteli ani potenciálně nesoupeří. Právě soupeření mezi subjekty na nabídkové straně je dle žalobce jednou ze základních charakteristik hospodářské soutěže. Tuto skutečnost žalobce namítal již v rozkladu, avšak žalovaný se s ní řádně nevypořádal. V rozporu se zjištěným skutkovým stavem je dle žalobce rovněž konstatování žalovaného, podle něhož žalobce nabízel a poskytoval autobusovým dopravcům předmětné služby v rámci jeho podnikatelské činnosti, z čehož žalovaný dovozuje, že žalobce se účastnil hospodářské soutěže na vymezeném relevantním trhu služeb poskytovaných autobusovým nádražím v Liberci subjektům provozujícím veřejnou autobusovou dopravu. Pokud žalobce nenabízel služby autobusového nádraží za účelem dosažení svého zisku, nemohl tak činit v rámci své podnikatelské činnosti. Pokud by žalovaný uznal žalobcovu námitku neexistence relevantního trhu služeb poskytovaných autobusovým nádražím subjektům provozujícím veřejnou autobusovou dopravu za oprávněnou, nemohl by žalobce považovat za soutěžitele v dominantním postavení, a tedy nemohl by konstatovat ani zneužití tohoto postavení.

Žalobce dále namítá, že i kdyby věcně vymezený relevantní trh, jak je shora podáno, existoval, správní orgán I. stupně a následně i žalovaný pochybil při určování tohoto trhu z hlediska geografického. Geografické vymezení tohoto trhu totiž nebylo vztaženo na celou „konurbaci Liberec – Jablonec nad Nisou“, tj. oblast tvořenou jak městem Liberec, tak městem Jablonec nad Nisou. Závěr žalovaného je dle žalobce nesprávný, neboť doba cestování ze středu města Liberec do středu města Jablonec nad Nisou není při rozhodování cestujících zcela jistě nejdůležitějším determinujícím prvkem. Žalovaný nevzal v úvahu skutečnost, že cílovým místem většiny cestujících není přímo autobusové nádraží v Liberci či autobusové nádraží v Jablonci nad Nisou, ale že jsou jím jiná cílová místa, která jsou od těchto dopravních uzlů vzdálená. Dle žalobce je nesporné, že mnohá místa na území města Jablonec nad Nisou jsou městskou hromadnou dopravou či individuální dopravou stejně či dokonce lépe dostupná z autobusového nádraží v Liberci než z autobusového nádraží v Jablonci nad Nisou a naopak. Žalobce poukazuje na skutečnost, že situace v konurbaci Liberec – Jablonec nad Nisou je v tomto ohledu naprosto identická jako ve větších městech, kde je situováno více větších integrovaných dopravních uzlů. Žalobce uvádí příklad, podle něhož cestující mířící vlakem do Prahy budou jistě zvažovat na základě umístění cílového místa své cesty, zda jako výstupní stanici zvolí nádraží Praha – Libeň, nádraží Praha – hlavní nádraží, Praha – Holešovice či Smíchovské nádraží. To však zcela jistě nebude důvodem pro rozdělení geograficky vymezeného relevantního trhu Praha na samostatné místní trhy podle umístění jednotlivých nádraží, ačkoliv čas nutný k dopravě mezi těmito jednotlivými dopravními uzly často přesahuje dobu 30 minut. Podle žalobce faktor pro určení zastupitelnosti autobusového nádraží v Liberci a autobusového nádraží v Jablonci nad Nisou, tj. doba cesty městskou hromadnou dopravou z centra Liberce do centra Jablonce nad Nisou, je pro vymezení geografického trhu naprosto irelevantní. Žalobce již ve správním řízení navrhl několik kritérií, jejichž posouzení a vyhodnocení ze strany žalovaného by bylo dostatečným pokladem k určení skutečných preferencí spotřebitelů, a tím ke správnému vymezení

relevantního místního trhu. Těmito kritérii se však žalovaný bez jakéhokoliv odůvodnění nezabýval. Je tedy zřejmé, že žalovaný se nezabýval zjišťováním skutečných preferencí spotřebitelů, což je pro správné vymezení místního trhu naprosto klíčové. Z tohoto důvodu žalobce trvá na tom, že vymezení relevantního trhu z geografického hlediska je chybné, a to zejména z důvodu naprosto nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

Žalobce dále namítá pochybení při vymezování relevantního trhu ze samotného hlediska věcného. Pokud žalovaný uvádí, že na území města Liberec se nenacházejí žádné plochy, které by poskytovaly některé nebo alespoň většinu doprovodných služeb, které jsou poskytovány autobusovým nádražím v Liberci, neznamená to dle žalobce samo o sobě, že alternativní plochy, které již žalobce nebo Magistrát města Liberec v rámci správního řízení označil (plochy v ulici Žitavské, Nákladní, U Viaduktu, plochy v okolí Technické univerzity v Liberci a Terminál MHD ve Fügnerově ulici) nejsou z pohledu cestujících vhodné pro umístění příjezdových a odjezdových stání autobusů na lince Praha – Liberec, že nemohou uspokojit požadavky, které cestující na příjezdové a odjezdové stání kladou, a že tedy nemohou být považovány za substituty autobusového nádraží v Liberci. Pro určení, zda zmíněné alternativní plochy jsou zaměnitelné s autobusovým nádržím v Liberci, je irelevantní zkoumat, zda tyto plochy nabízejí všechny služby, které poskytuje autobusové nádraží v Liberci, nýbrž je nutné určit, zda nabízejí ty služby, které cestující a autobusoví dopravci považují za podstatné. Žalovaný ani správní orgán I. stupně přitom neprovedli žádné zkoumání skutečných preferencí konečných spotřebitelů a zjištění skutkového stavu v tomto ohledu bylo nahrazeno toliko spekulací, jež postrádá jakýkoliv reálný základ. Podle žalobce je zřejmé, že základní funkcí autobusového nádraží, kterou cestující i autobusoví dopravci vyžadují, je umožnění pohodlného a bezpečného nástupu cestujících. Z obsahu správního spisu lze dle žalobce dovodit, že všechny alternativní plochy tento požadavek splňují, a tedy je lze považovat za substituty autobusového nádraží v Liberci. Přestože žalobce nepovažuje za determinující možnost přestupu mezi linkami veřejné autobusové dopravy a možnost přestupu na další druhy dopravy, je zřejmé, že mnohé z alternativních ploch jsou v tomto ohledu naprosto srovnatelné s autobusovým nádražím v Liberci a že tedy žalovaný nesprávně konstatuje, že takovou možnost kromě autobusového nádraží v Liberci žádné jiné alternativní místo nenabízí. Některé alternativní plochy se nacházejí v docházkové vzdálenosti max. 200 metrů jak od autobusového nádraží v Liberci, tak od vlakového nádraží, přitom jsou v bezprostřední blízkosti zastávek MHD. Všechny plochy, které žalobce již ve správním řízení specifikoval, jsou při využití MHD dostupné z autobusového nádraží v Liberci do 15 minut. Žalovaný ani správní orgán I. stupně se v této souvislosti nezabýval ani otázkou, jaké procento spotřebitelů využívajících linku Praha – Liberec dále přestupuje na další meziměstské spoje. Je přitom dle žalobce zjevné, že pro spotřebitele pokračující v cestě s využitím MHD nebo individuální dopravou není vůbec rozhodné, zda přijedou na autobusové nádraží v Liberci nebo na jiné místo s navazující MHD. Pokud jde o služby autobusového nádraží spočívající v informování cestujících o odjezdech a příjezdech jednotlivých spojů, a to formou informační tabule, poskytování informací na přepážce a vylepování jednotlivých jízdních řádů, pak závěr žalovaného, podle něhož nezahrnutí informací o

spojích dopravce do informačního systému může vést k poklesu poptávky po dopravních službách dopravce nezahrnutého do informačního systému autobusového nádraží, neboť cestující mají pouze omezenou možnost získat nejen údaje o čase odjezdu a příjezdu takového dopravce, nýbrž též samotnou informaci, že takový dopravce na dané lince operuje, nemá žádnou oporu ve zjištěném skutkovém stavu. V době, kdy žalobce neumožňoval společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. vjezd na autobusové nádraží v Liberci a kdy také spoje provozované společností STUDENT AGENCY, s.r.o. nebyly zahrnuty do informačního systému autobusového nádraží Liberec, počet spojů provozovaných ze strany STUDENT AGENCY, s.r.o. na lince Praha – Liberec a zpět, stejně jako počet cestujících na těchto linkách, velmi výrazně stoupal, což dokládá, že nezahrnutí spojů STUDENT AGENCY, s.r.o. do informačního systému autobusového nádraží Liberec nemělo zásadní vliv na rozhodování cestujících o výběru konkrétního spoje konkrétního dopravce. Žalobce tu podrobně argumentuje v tom směru, že informační systém v rámci autobusového nádraží již dávno nehraje důležitou roli v informování potenciálních zákazníků o existenci konkrétního autobusového dopravce a jeho působení na konkrétní lince. Marketinková komunikace v tomto směru je totiž zajišťována téměř výhradně prostřednictvím rozhlasu, televize, tisku a specializovaných reklamních ploch a nikoli prostřednictvím izolovaných informačních míst, byť situovaných v místě spotřeby daného produktu. Informační funkci mohou také dle žalobce zajistit předprodejní místa. V této souvislosti žalobce dále poukazuje na skutečnost, že žalovaný nekonstatoval, že by žalobce zneužil svého dominantního postavení tím, že nezařadil linky provozované STUDENT AGENCY, s.r.o. do svého informačního systému, ale tím, že odmítnul tyto linky odbavovat na autobusovém nádraží v Liberci; služba zařazení do informačního systému je přitom od odbavování linek službou oddělitelnou. Ostatní doplňkové služby (čekárna, sociální zařízení pro cestující, kryté nástupiště atd.), které autobusové nádraží cestujícím nabízí, jsou podružné v procesu vymezování věcného relevantního trhu, neboť poskytování či neposkytování těchto služeb není způsobilé významným způsobem ovlivnit rozhodování cestujících o volbě konkrétního autobusového spoje. To ostatně dle žalobce vyplývá i ze skutečnosti, že v době, kdy cestující STUDENT AGENCY, s.r.o. neměli možnost některé z těchto doplňkových služeb využívat, poptávka po přepravních službách STUDENT AGENCY, s.r.o. stoupala. Rovněž není pravdou, že by tyto doplňkové služby byly nedosažitelné pro cestující na žalobcem označených alternativních plochách. Není tedy důvodu služby nabízené autobusovým nádražím v Liberci (tzv. doplňkové služby) považovat za determinující pro určení, zda ostatní alternativní plochy navržené žalobcem je či není možnost považovat za substituty autobusového nádraží Liberec. V této souvislosti se žalovaný nevypořádal s námitkou žalobce, že i v jiných městech (např. v Brně) odjíždí autobusy provozované společností STUDENT AGENCY, s.r.o. ze stanovišť mimo autobusové nádraží, aniž by to mělo jakýkoli vliv na poptávku po jeho linkách.

Samostatná námitka směřuje proti tomu, že žalovaný, resp. správní orgán I. stupně, opomněl při vymezování relevantního trhu zkoumat zastupitelnost žalobcem navrhovaných alternativních ploch s autobusovým nádražím v Liberci pomocí tzv. monopolního (SSNIP) testu. Pokud by žalovaný této metody použil, musel by dospět k závěru, že minimálně alternativní plochy umístěné v ulici Nákladní a Žitavská jsou plnými substituty autobusového nádraží v Liberci. Nesprávnými jsou dle žalobce rovněž úvahy žalovaného využívající poukazu na předchozí rozhodnutí žalovaného ve věci *„ČAS-SERVICE"*.

Žalobce rovněž brojí proti samotnému hmotněprávnímu závěru žalovaného, že žalobce zneužil svého dominantního postavení podle § 11 odst. 1 ZOHS. Ve správním řízení bylo konstatováno, že žalobce odmítl poskytnout jinému soutěžiteli bez ospravedlnitelného důvodu přístup k vlastnímu infrastrukturnímu zařízení. Podle doktríny *„essential facilities"*, která je vyjádřena v § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, se soutěžitel v dominantním postavení, který vlastní nebo na základě jiného právního důvodu provozuje infrastrukturní zařízení, dopustí protiprávního jednáni toliko za splnění podmínek, které jsou uvedeny právě v § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS. Jednání žalobce všechny tyto podmínky nesplnilo, a tedy na žalobcovo jednání nelze tuto doktrínu aplikovat. Žalobcovo jednání ovšem nebylo podřazeno pod § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, avšak toliko pod generální klauzuli podle § 11 odst. 1 ZOHS. Žalobce nezpochybňoval, že generální klauzule proti zneužití dominantního postavení obsažená právě v § 11 odst. 1 ZOHS je dalším výčtem toliko specifikována, a že tedy i jiná jednání soutěžitelů, než vyjmenovaná v těchto speciálních skutkových podstatách, lze pokládat za zneužití dominantního postavení a lze na ni aplikovat zmíněnou generální klauzuli, pokud se ovšem na žalobcovo jednání nedá aplikovat některá ze zvláštních skutkových podstat jen proto, že jeho jednání nesplňuje nějakou z omezujících podmínek uvedených v této zvláštní skutkové podstatě (tu v § 11 odst. 1 písm. f/ ZOHS), nelze již toto jednání poměřovat generální klauzulí. Pokud by tomu tak dle žalobce nebylo, omezující podmínky pro aplikaci zvláštních skutkových podstat by byly nadbytečné a neměly by žádný smysl. Žalobce popisuje doktrínu *„essential facilities"* a poukazuje na rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci *„Oscar Bronner"*, ve kterém bylo konstatováno, že podmínkou zneužití dominantního postavení je skutečnost, že soutěžiteli odmítnutému ve vstupu do existujícího systému by byla zcela znemožněna účast na příslušném relevantním trhu. Evropský soudní dvůr tak ve věci prakticky totožné s věcí zde zkoumanou dospěl k závěru, že se o zneužití dominantního postavení nejedná, a to i přesto, že vyšel pouze z generální klauzule článku 82 a nemohl se opřít o zvláštní skutkovou podstatu, jakou obsahuje § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS. Žalovaný si právě uvedené rozhodnutí Evropského soudního dvora vyložil nesprávně, což má za následek nesprávné rozhodnutí v této věci.

Žalobce dále zpochybňuje, že by byla splněna podmínka prokázání újmy, která vznikla spotřebitelům nebo jiným soutěžitelům v důsledku žalobcova jednání. V této souvislosti žalobce poukazuje na skutečnost, že musí být vždy prokázán vznik újmy a nikoli jen jeho hrozba. Podle žalobce v souvislosti s jeho jednáním nedošlo k žádnému poklesu poptávky po službách společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o., a to ani přesto, že spoje provozované touto společností nebyly zahrnuty do informačního

systému autobusového nádraží v Liberci, což žalovaný pokládá za hlavní důkaz vzniku újmy této společnosti. Žalobce rovněž odmítá závěr žalovaného, že dalším dokladem o vzniku újmy společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. je skutečnost, že tato společnost mohla dosáhnout nezbytného etablování na trhu a potřebné obsazenosti svých spojů pouze agresivní cenovou politikou, tedy nasazením cen pod úrovní nákladů (provozování autobusové linky po dobu cca 16 dní jen za 1,-Kč). Žalovaný nijak nedokládá, že by nasazení těchto zaváděcích cen bylo nutnou podmínkou pro to, aby se společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. na trhu etablovala, kromě toho skutečnost, že nově vstupující soutěžitel musí k etablování na trhu použít zaváděcí ceny či další marketinkové akce, není neobvyklá a v žádném případě neprokazuje, že by na trhu došlo k nějakému zneužívajícímu jednání ze strany těch soutěžitelů, kteří jsou na trhu již etablováni. Stejně tak nebyla prokázána újma spotřebitelům. Žalobce tu poukazuje na rozpornost tvrzení žalovaného, kdy žalovaný vychází z teze, že újmu spotřebitelům lze spatřovat např. ve snížení výběru zboží, zhoršení jeho kvality, jakož i ve zvýšení cen, v konkrétním případě je za podstatu způsobené újmy považována snížená kvalita služeb na vnitrostátní veřejné autobusové lince Praha – Liberec, diskomfort při cestování a zhoršení orientace cestujících, avšak zároveň žalovaný uvádí, že společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. začala v předmětném období poskytovat služby ve vyšší kvalitě a nižší ceně. Správní orgán I. stupně však ve svém rozhodnutí uvedl, že vstup společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. na trh vedl k nabídce lepších služeb, z čehož v konečném důsledku profitoval spotřebitel. Z právě uvedeného dle žalobce vyplývá, že újma nebyla způsobena ani jiným soutěžitelům, ani spotřebitelům.

Žalobce rovněž samostatně brojí proti závěru žalovaného, že by žalobce k odepření vjezdu na autobusové nádraží Liberec společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. neměl objektivně ospravedlnitelné důvody. Z analýzy vytíženosti autobusového nádraží v Liberci dle žalobce mimo jiné vyplývá, že v době ranní a odpolední špičky, a to i v době plánovaných příjezdů autobusů STUDENT AGENCY, s.r.o., existují určité časové úseky, kdy jsou příjezdová stanoviště autobusového nádraží v Liberci plně vytížena. Řešení vytíženosti příjezdových stanovišť pak bylo ze strany žalovaného, resp. správního orgánu I. stupně, doporučeno řešit za pomoci jiných momentálně volných ploch na autobusovém nádraží v Liberci, které lze v nouzovém případě využít pro výstup cestujících. Takové řešení je však v rozporu s pravidly vnitřní organizace autobusového nádraží v Liberci a ohrožuje bezpečnost vystupujících cestujících. Všechna řešení by byla nepřiměřená a v rozporu s principy vnitřní organizace autobusového nádraží v Liberci a sloužila by ke znevýhodnění soutěžitelů na navazujícím trhu (trhu MHD). Pravidla aplikovaná žalobcem tedy nebyla diskriminační a žalobce k nim měl dostatečný objektivně ospravedlnitelný důvod. Žalobce rovněž zpochybňuje závěr žalovaného, podle něhož žalobcovo jednání bylo motivováno snahou zamezit zvýšení konkurence na lince Praha – Liberec a zpět. Skutečným důvodem byla nedostatečná kapacita autobusového nádraží v Liberci.

Na základě shora uvedených skutečností, v žalobě podrobně argumentovaných, tedy žalobce navrhuje, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného v částech I., II. a III., zrušil rovněž předchozí rozhodnutí vydané v I. stupni správního řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Pro případ, že by soud tomuto návrhu nevyhověl, navrhuje žalobce, aby soud upustil podle § 78 odst. 2 s.ř.s. od uloženého trestu nebo jej podstatně snížil, neboť i kdyby se žalobce protiprávního jednání dopustil, byl by trest, který mu byl za toto jednání vyměřen, zcela nepřiměřený. Žalobce tu poukazuje na předchozí rozhodnutí žalovaného č.j. R 2/2004 ze dne 29.3.2005, kde byla uložena pokuta toliko ve výši 200 000,-Kč; samostatným důvodem by tu byla rovněž nesprávná kvalifikace subjektivní stránky žalobcova jednání, které nebylo vedeno snahou eliminovat případné dopady zostřené konkurence v důsledku vstupu společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. na trh. Důležité je zohlednit též neexistenci negativních důsledků pro společnost STUDENT AGENCY, s.r.o., která i přes žalobcovo jednání dosáhla při provozování linky Praha – Liberec nejvyššího tržního podílu a že se rovněž kvalita poskytovaných služeb cestujícím na lince Praha – Liberec nesporně zvýšila. To by mělo být polehčující okolností.

Žalovaný ve svém vyjádření setrvává na závěrech, které prezentoval v napadeném rozhodnutí, a žalobu považuje za nedůvodnou.

Namítá-li žalobce, že autobusové nádraží v Liberci je primárně určeno k uspokojování potřeb samotného žalobce a jen v případě volné kapacity umožňuje jeho využití i jiným subjektům, pak ve správním řízení bylo prokázáno, že v době žalobcova protisoutěžního jednání autobusové nádraží volnou kapacitou disponovalo a tato kapacita byla obecně nabízena a zpřístupněna jiným soutěžitelům. Přestože se žalobce nesnaží nabízet služby spočívající ve využívání autobusového nádraží v Liberci primárně za účelem dosažení zisku, nic to nemění na skutečnosti, že žalobce se hospodářské soutěže na takto vymezeném trhu účastní a je soutěžitelem podle § 2 odst. 1 ZOHS. Pro posouzení účasti žalobce v hospodářské soutěži není rozhodné, zda účtovaná cena za služby plně kryje náklady, které mu s provozem autobusového nádraží Liberec vznikají. Nerozhodná pro posouzení účasti v soutěži je i otázka, zda poskytování konkrétní služby třetím subjektům je pro žalobce ztrátové nebo zda poskytování této služby je jeho hlavní či pouze doplňkovou podnikatelskou činností. Žalobce tyto služby nabízel a poskytoval autobusovým dopravcům v rámci své podnikatelské činnosti a autobusoví dopravci od něj tyto služby poptávali. Na trhu existující poptávku autobusových dopravců po službách poskytovaných autobusovým nádražím v Liberci tedy žalobce uspokojoval. Žalobce se pak účastnil soutěže přinejmenším na navazujícím trhu provozování autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět a zároveň ovlivňoval svým jednáním soutěž na tomto trhu z pozice provozovatele autobusového nádraží v Liberci.

Pokud jde o věcné vymezení relevantního trhu, trvá žalovaný na závěru, že existují takové odlišnosti služeb poskytovaných autobusovým nádražím subjektům provozujícím veřejnou osobní autobusovou dopravu, které z něj činí trh samostatný; v podrobnostech žalovaný odkazuje na body 28 – 41 napadeného rozhodnutí a strany 16 – 18 rozhodnutí vydaného v I. stupni správního řízení. Žalovaný setrvává na

závěru, že některá místa v Liberci by skutečně bylo možno technicky využít jako odjezdová a příjezdová stanoviště autobusů veřejné osobní dopravy, žádná z těchto ploch však není spojena s poskytováním obdobných služeb, které jsou poskytovány autobusovým nádražím v Liberci; zcela dle žalovaného absentuje možnost zapojení do informačního systému a časová a místní návaznost jednotlivých spojů. Rovněž nezanedbatelná časová ztráta a cestovatelské nepohodlí spojené s nutností přemístit se buď pěšky nebo prostřednictvím hromadné dopravy z hlavního dopravního uzlu na jiné místo, z něhož by teoreticky mohly autobusy odjíždět, hovoří podle žalovaného ve prospěch vymezení relevantního trhu tak, jak v napadeném rozhodnutí učinil. Žalobcem namítané náhradní plochy nejsou substitutem autobusového nádraží v Liberci.

Žalovaný dále odmítá, že by pochybil neprovedením tzv. cenového testu. Žalovaný posoudil nezastupitelnost různých ploch z pohledu bezprostředního uživatele, resp. pořizovatele služeb poskytovaných žalobcem, zejména z hlediska jejich kvality a komplexnosti; za klíčové však považuje, že ony alternativní plochy nejsou využívány žádným provozovatelem linkové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět, a zejména, že společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. v okamžiku, kdy jí byl znemožněn přístup na autobusové nádraží, umístila svá příjezdová a odjezdová místa co nejblíže tomuto autobusovému nádraží a nepřesunula svá stání na žalobcem označené alternativní plochy. Jestliže došlo k vývoji na trhu, jak jej správní orgán I. stupně zaznamenal, jeví se modelace cenového testu jako nadbytečná, neboť by nemohla vést k jinému vymezení relevantního trhu, než jak byl v napadeném rozhodnutí vymezen.

Stejně tak žalovaný odmítá pochybení při geografickém vymezení relevantního trhu. Pro uspokojování dopravních potřeb není možné namísto autobusového nádraží v Liberci využívat služeb autobusových nádraží v jiných městech. Pokud jde o konurbaci Liberec – Jablonec nad Nisou, pak žalovaný nezpochybňuje, že tato města jsou spojena MHD. Pokud by však cestující z Prahy do Liberce zvolil autobusovou linku do Jablonce nad Nisou a poté by se přepravoval do Liberce MHD, došlo by tak k prodloužení cesty zhruba o polovinu. Toto faktické prodloužení doby nutné k přepravě je dle přesvědčení žalovaného aspektem, který determinuje rozhodování spotřebitele při výběru dopravních služeb konkrétního autobusového dopravce a způsobuje nezastupitelnost těchto dvou územních relevantních trhů. Bezpředmětnou je též žalobcova argumentace, že pro část cestujících není území města Liberec či Jablonec nad Nisou konečnou stanicí, ale pouze přestupním bodem na navazující linky. V průběhu správního řízení totiž bylo zjištěno, že autobusové nádraží v Liberci díky množství navazujících spojů tvoří hlavní přestupní uzel celého regionu. I to způsobuje jeho nezastupitelnost s autobusovým nádražím v Jablonci nad Nisou.

Na svých závěrech žalovaný setrvává i v otázce samotného právního posouzení věci. Pokud žalobcovo jednání nebylo možno subsumovat pod § 11 odst. 1 písm. f)

ZOHS, nevylučuje to možnost aplikovat generální klauzuli obsaženou v § 11 odst. 1 ZOHS (v návětí tohoto ustanovení). Podstatou posuzovaného jednání bylo odmítnutí obchodování se společností STUDENT AGENCY, s.r.o., které navíc mělo diskriminační charakter, neboť dalším dvěma dopravcům provozujícím linku Praha – Liberec a zpět žalobce předmětné služby poskytovat. Žalovaný v této souvislosti odmítá argumentaci žalobce rozsudkem Evropského soudního dvora ve věci *„Oscar Bronner"*. Žalovaný rovněž setrvává na svých závěrech, že klíčovým důvodem žalobcova jednání nebyla kapacitní vytíženost autobusového nádraží v Liberci a principy jeho vnitřní organizace. Autobusové nádraží v Liberci v posuzovaném období disponovalo volnou kapacitou v jednotlivých časech, což technicky umožňovalo jeho využívání dalšími společnostmi. Pokud jde o hlavní motiv pro zamezení vjezdu společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. na autobusové nádraží v Liberci, ten byl ve správním řízení dle žalovaného prokázán. Vyplývá již z vyjádření žalobce v rámci licenčního řízení u Krajského úřadu Libereckého kraje a u Magistrátu hlavního města Prahy či z dopisu žalobce adresového společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. ze dne 24.1.2005. Žalobce jednoznačně vyjádřil svůj úmysl se společností STUDENT AGENCY, s.r.o. nevyjednávat.

Žalovaný trvá rovněž na svých závěrech ohledně prokázání újmy jinému soutěžiteli (společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o.) a spotřebitelům a odkazuje na napadené rozhodnutí.

Pokud jde o výši uložené pokuty, tu žalovaný odkazuje na body 89 – 95 napadeného rozhodnutí, nadto o rozbor obsažený v rozhodnutí vydaném v I. stupni správního řízení na stranách 25 – 26. Pokud žalobce poukazuje na předchozí rozhodnutí žalovaného č.j. R 2/2004 ze dne 29.3.2005 *(„SKIAREÁL Špindlerův mlýn")*, pak žalovaný uvádí, že zatímco v rámci řízení vedeném se žalobcem činila pokuta cca 0,75% z obratu, ve věci žalobcem zmiňované to byl zhruba dvojnásobek. Pokud jde o další aspekty zvažované při ukládání pokuty, tu žalovaný poukazuje na skutečnost, že trh služeb poskytovaných dopravci provozujícími veřejnou linkovou osobní autobusovou dopravu na trase Praha – Liberec a zpět je trhem citlivým, nadto má žalovaný za to, že prokázal i úmysl žalobcova jednání (body 60 a 90 napadeného rozhodnutí). Žalobce usiloval o znevýhodnění svého konkurenta a tím o narušení hospodářské soutěže a s tímto následkem byl přinejmenším srozuměn. O úmyslné porušení ZOHS se z jeho strany tedy jednalo.

Ze shora uvedených důvodů tedy žalovaný navrhuje, aby žaloba byla v celém rozsahu jako nedůvodná zamítnuta, přitom žalovaný neshledává ani důvody pro využití soudního moderačního práva podle § 78 odst. 2 s.ř.s.

V replice k vyjádření žalovaného pak žalobce reaguje na jednotlivé body jeho vyjádření, na svých námitkách setrvává, případně svoji argumentaci obsaženou v žalobě dále doplňuje.

Na svých procesních stanoviscích žalobce i žalovaný setrvali v celém průběhu řízení před soudem.

II. Acta

Z obsahu správního spisu soud zjistil zejména následující pro posouzení této právní věci rozhodující skutečnosti:

Společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. je dle výpisu z obchodního rejstříku podnikatelem v osobní silniční motorové dopravě, na základě licence k provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní dopravy na trase mezi Libercem a Prahou oprávněným k této činnosti. Z listin zachycujících průběh licenčního řízení u Krajského úřadu Libereckého kraje zejména vyplývá, že poté, kdy byla Krajskému úřadu Libereckého kraje doručena žádost společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. o udělení licence k provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní dopravy na lince Liberec, autobusové nádraží - Praha, Černý Most - Praha, letiště Ruzyně s termínem zahájení provozu od 1.11.2004, tento úřad požádal o stanovisko k udělení licence mimo jiné i žalobce. Ten ve svých vyjádřeních podaných v průběhu správního řízení poukázal zejména na to, že podstatná část navržené trasy této linky je v souběhu s linkami zahrnutými v systému základní dopravní obslužnosti Libereckého kraje, že v převážné většině časů koliduje i navržený jízdní řád přímo s odjezdy autobusů na lince kompletně zahrnuté v dotačním systému kraje, kterou provozuje sám žalobce, že se zavedením výše požadované linky bude vždy docházet k odčerpávání tržeb, které by zvyšovalo úhradu prokazatelné ztráty na lince provozované žalobcem, že kapacita autobusového nádraží v Liberci je plně vytížena, a z těchto důvodů žalobce vyjádřil své negativní stanovisko. Následně byla věc projednávána u Magistrátu hlavního města Prahy, i tam se žalobce k téže otázce vyjádřil negativně s obdobným odůvodněním. Licence však společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. byla udělena.

V průběhu správního řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže byla učiněna zejména následující skutková zjištění:

Na autobusovém nádraží v Liberci bylo zjištěno, že cestujícím je na tomto nádraží k dispozici informační tabule s odjezdy spojů, dále čekárna s informační přepážkou, přepážkou pro prodej místenek a stěnou s jízdními řády, řidičům je k dispozici sociální zázemí a odpočinková místnost. V době ohledání na místě autobus společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. parkoval v prostoru výjezdu z autobusového nádraží v Liberci, tam také docházelo k nástupu cestujících. Ti vystupovali v prostoru vjezdu na autobusové nádraží. Jeho plocha byla ohraničena zátarasy, za kterými v první polovině stanoviště č. 1 stál automobil bezpečnostní agentury – ostrahy. Toto stanoviště nebylo využíváno, faktickému využití bránil automobil bezpečnostní agentury. Pokud jde o jiné plochy na území města Liberce, pak žalobcem zmiňovaná plocha v ulici Žitavské je plochou nacházející se v blízkosti autobusového nádraží, jedná se o parkovací místo při kraji vozovky. V ulici Nákladní se nachází místo po zrušené autobusové zastávce – zdokumentován byl pruh dlouhý cca 30 m nacházející se při krajnici vozovky s chodníkem, naproti na silnici je vlakové nádraží. Další

plochy byly rovněž zdokumentovány; vyjma tramvajové točny U Viaduktu tato místa nebyla vybavena žádnou čekárnou ani jiným vybavením určeným pro cestující. Terminál MHD ve Fügnerově ulici pak těmito zařízeními disponoval, avšak podle Magistrátu města Liberce byl určen výhradně pro spoje MHD z důvodů kapacitních.

Z analýzy kapacitní vytíženosti autobusového nádraží v Liberci provedené správním orgánem I. stupně na základě jízdních řádů všech dopravců využívajících toto nádraží předložených účastníkem řízení vyplývá, že k dispozici je 20 stanovišť (č. 1 – 3 příjezdová, č. 4-20 odjezdová) a 28 parkovacích stání. Jednotlivá stanoviště jsou vytížena mezi 6.30 až 9.00 hod. a 14.30 až 17.00 hod. Může se krýt až 11 spojů ve stejném čase; žalobce pak k tomu uvedl, že v případech okamžité nedostatečné kapacity je umožněn výstup na jiných místech v rámci autobusového nádraží. Pokud jde o příjezdová stanoviště, ta byla v časech příjezdů spojů společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. podle jízdního řádu platného od 1.2.2005 (příjezdy autobusů v pracovní dny v 7.10 hod., jinak příjezdy autobusů v 9.10, 11.10, 13.10, 15.10, 17.10, 19.10 a 21.10 hod.) obsazena pro spoje přijíždějící v pracovní dny v 7.10, v 9.10, v 15.10 a v 17.10 hod., přitom pro spoje přijíždějící v 9.10 a v 17.10 hod. jen v pátek a v případě spoje přijíždějícího v 15.10 hod. přijížděly pouze dva spoje, ale v 15.15 hod. již přijížděl další spoj. V ostatních časech příjezdů spojů společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. v pracovních dnech nebyla kapacita příjezdových stanovišť vyčerpána. O sobotách bylo v časech příjezdů spojů STUDENT AGENCY, s.r.o. vždy alespoň jedno příjezdové stanoviště volné, totéž o nedělích s výjimkou příjezdu v 19.10 hod. V tomto případě se totiž kryly tři spoje jiných dopravců. Z těchto skutečností správní orgán I. stupně a žalovaný dovodil, že existují kapacitní rezervy. Pokud jde o odjezdová stanoviště, i zde byla rezerva dovozena. Ve většině odjezdových časů bylo více stanovišť volných; šlo o stanoviště č. 4, č. 7, č. 8, č. 10 a č. 16 v 6.00 hod. v pracovní dny, jinak v 8.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00 a 20.00 hod. Analýza zpracovaná správním orgánem I. stupně vykazovala oproti obdobné analýze žalobce určité rozdíly, nikoli však dle názoru správního orgánu I. stupně podstatné; ani žalobce na těchto dílčích rozdílech žádnou svoji argumentaci nestavěl. Žalobce měl ve zkoumaném období uzavřeny smlouvy, na základě kterých mohly autobusové nádraží v Liberci využívat společnosti HOTLINER, s.r.o. a Hofmann GmbH provozující autobusovou dopravu na lince Praha – Liberec a zpět (společnost Hofmann GmbH prostřednictvím tuzemské organizační složky), tyto společnosti byly zahrnuty do informačního systému žalobce a o jejich jízdních řádech byli cestující informačním systémem žalobce informováni.

Pokud jde o závěry správních orgánů obou stupňů, pak správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že žalobce zneužil svého dominantního postavení na trhu služeb poskytovaných autobusovým nádražím v Liberci subjektům provozujícím veřejnou osobní autobusovou dopravu tím, že v době přinejmenším od 24.1.2005 bez objektivně ospravedlnitelného důvodu odmítl vyjednávat o využívání jím provozovaného autobusového nádraží v Liberci se společností STUDENT AGENCY, s.r.o. za účelem provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní dopravy na lince Praha – Liberec a zpět a následně od 1.2.2005 až do doby vydání rozhodnutí neumožnil řádné využívání jím provozovaného autobusového nádraží v Liberci společnosti STUDENT AGENCY,

s.r.o. za účelem provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět. Žalobci bylo toto jednání do budoucna zakázáno a byla mu uložena pokuta ve výši 2 500 000,-Kč. Samostatnou výrokovou částí mu pak bylo uloženo splnit opatření k nápravě. Žalovaný pak i s přihlédnutím ke skutkovému vývoji, jak popsal zejména v bodech 64 a 65 napadeného rozhodnutí, a k doplnění dokazování změnil v řízení o rozkladu napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně v tom směru, že rozhodl tak, že žalobce tím, že v období od 24.1.2005 do 15.5.2005 bez objektivně ospravedlnitelného důvodu odmítl vyjednávat o využívání jím provozovaného autobusového nádraží v Liberci se společností STUDENT AGENCY, s.r.o. za účelem provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní dopravy na lince Praha – Liberec a zpět a následně od 1.2.2005 do 6.6.2005 bez objektivně ospravedlnitelného důvodu neumožnil řádné využívání jím provozovaného autobusového nádraží v Liberci společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. za účelem provozování vnitrostátní veřejné linkové osobní autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět, ačkoliv jiným soutěžitelům působícím na stejné lince toto využívání umožnil, zneužil svého dominantního postavení na relevantním trhu služeb poskytovaných autobusovým nádražím subjektům provozujícím veřejnou osobní autobusovou dopravu, geograficky vymezeném městem Liberec, k újmě společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o., kterou znevýhodnil v hospodářské soutěži na trhu služeb poskytovaných dopravci provozujícími vnitrostátní veřejnou linkovou osobní autobusovou dopravu na lince Praha – Liberec a zpět, a rovněž k újmě konečných spotřebitelů – cestujících, kteří v uvedeném období poptávali služby vnitrostátní veřejné linkové osobní autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět, čímž porušil § 11 odst. 1 ZOHS. Toto jednání bylo žalobci do budoucna zakázáno a pokuta byla žalobci vyměřena ve výši 2 000 000,-Kč. Samostatnou částí napadeného rozhodnutí pak byla zrušena ta část předchozího rozhodnutí vydaného v I. stupni správního řízení, kterou bylo žalobci uloženo splnit opatření k nápravě.

III. Causae cognitio

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s.ř.s.), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), přitom jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.). Soud o ní rozhodoval bez jednání za podmínek vyplývajících z § 51 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce i žalovaný vyjádřili s takovým postupem soudu svůj souhlas.

Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, jak byly žalobcem uplatněny (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), a shledal, že žaloba není důvodná.

Nejprve se soud zabýval postavením žalobce coby soutěžitele. Podle § 2 odst. 1 ZOHS se soutěžiteli (podle ZOHS, pro jeho účely) rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli. Zatímco obecně se v soutěžním právu pro konstatování zneužití účasti v hospodářské soutěži

podle § 42 obchodního zákoníku, ať již nekalou soutěží podle § 44 a násl. obchodního zákoníku či nedovoleným omezováním hospodářské soutěže podle ZOHS, dovozuje existence soutěžního vztahu, kdy ke zneužití účasti v hospodářské soutěži je třeba dovodit, že jde o „jednání v hospodářské soutěži" (a že je tedy splněn jak prvek existence hospodářské soutěže, tak existence samotného soutěžního vztahu), bezezbytku to platí pro oblast nekalé soutěže; z oblasti nedovoleného omezování hospodářské soutěže podle ZOHS to pak platí toliko v případě posuzování kartelových dohod podle § 3 a násl. ZOHS. Zatímco v případě veřejnoprávních soutěžních deliktů musí být tedy prvek soutěžního vztahu splněn u koluzivního jednání, protiprávního podle § 3 odst. 1 ZOHS (zakázané dohody v horizontálním, vertikálním nebo konglomerátním soutěžním vztahu ve všech třech jejich formách – dohody v užším smyslu, jednání ve shodě, rozhodnutí sdružení soutěžitelů), ze samotné povahy institutu zneužití dominantního postavení vyplývá, že není třeba existenci soutěžního vztahu mezi dvěma a více soutěžiteli na jednom relevantním trhu dovozovat v případě protiprávního jednání podle § 11 odst. 1 ZOHS. Pokud by totiž bylo třeba i pro konstatování zneužití dominantního postavení primárně dovozovat existenci soutěžního vztahu mezi více soutěžiteli na jednom relevantním trhu, vylučovalo by to postihnout za jednání podle § 11 odst. 1 ZOHS subjekt s absolutní dominancí, tedy soutěžitele disponujícího monopolním postavením; jeho jednání by již z povahy věci nemohlo být jednáním „v soutěžním vztahu na příslušném relevantním trhu".

V případě posuzování jednání z pohledu § 11 odst. 1 ZOHS je tedy třeba kromě podmínek podávaných z § 10 a z § 11 odst. 1 ZOHS zkoumat, zda jde o soutěžitele, který se účastní hospodářské soutěže nebo jehož jednání může mít dopad na hospodářskou soutěž, aniž by muselo jít o podnikatele (§ 2 odst. 1 ZOHS). To žalovaný zkoumal, aplikoval správný právní předpis, v jeho rámci správnou právní normu, přitom ji vyložil způsobem, v němž soud neshledává interpretační pochybení. Přestože podstatou žalobcovy soutěžní činnosti není primárně nabízení služeb spočívajících v provozování autobusového nádraží v Liberci za účelem dosažení zisku, nic to nemění na skutečnosti, že žalobce se hospodářské soutěže v souvislosti s poskytováním těchto služeb účastní. Pro posouzení žalobcovy účasti na hospodářské soutěži, a tedy pro jeho postavení coby soutěžitele, není rozhodná skutečnost, zda účtovaná cena za tyto služby plně kryje náklady, které mu v souvislosti s provozem autobusového nádraží v Liberci vznikají, ani skutečnost, zda poskytování konkrétní služby třetím subjektům, v postavení k žalobci konkurenčním na jiných trzích, je pro žalobce výdělečné či ztrátové, a konečně ani skutečnost, zda poskytování této služby je jeho hlavní či pouze vedlejší podnikatelskou činností. Z hlediska posouzení postavení žalobce coby soutěžitele považuje soud za podstatné, že žalobce tyto služby v rámci své činnosti fakticky nabízel a autobusoví dopravci (jež jsou jeho konkurenty na navazujícím trhu) od něj tyto služby poptávali. Na trhu tedy existovala poptávka po využití žalobcova plnění spočívajícího v provozování autobusového nádraží v Liberci a žalobce ji uspokojoval. Poptávka přitom vznikala u subjektů, kteří jsou žalobcovými konkurenty na navazujícím trhu. Žalobce tedy soutěžitelem podle § 2 odst. 1 ZOHS je.

Důvodnými nejsou ani žalobcovy námitky směřující proti vymezení relevantního trhu, na němž ke zkoumanému žalobcovu jednání docházelo.

Relevantním trhem se v souladu s § 2 odst. 2 ZOHS rozumí trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území. Při aplikaci soutěžního práva je obecně přijímanou též definice, podle níž se relevantním trhem rozumí prostorový a časový souběh nabídky a poptávky po takovém zboží ve formě výrobků nebo služeb, které je z hlediska uspokojování určitých potřeb uživatelů těchto výrobků nebo služeb shodné nebo vzájemně zastupitelné. Vymezuje-li se relevantní trh, pak se zkoumá jak, čím a kde jsou potřeby spotřebitelů uspokojovány. Vymezení relevantního trhu po stránce věcné je založeno na posouzení věcného charakteru statků, které jsou shodné nebo vzájemně zastupitelné, přičemž klíčovým je hledisko konečného spotřebitele; jeho pohledem je tedy určováno, zda jednotlivá nabízená plnění (zboží ve formě výrobků či služeb) jsou či mohou být využity ke stejnému účelu, zda plní stejnou funkci a zda je lze nahradit plněním, jež má z jeho pohledu týž význam a tutéž hodnotu. Plnění, které sice vykazuje podobné znaky, avšak nemá z pohledu konečného spotřebitele týž význam a tutéž hodnotu, a je tak zastupitelné toliko částečně, není plněním na témže relevantním trhu. Vnímání charakteru plnění z pohledu konečného spotřebitele je přitom pro vymezení relevantního trhu určující i tehdy, pokud takový konečný spotřebitel není bezprostředním odběratelem takového plnění. Z pohledu soutěžního úřadu (tu správního orgánu I. stupně a následně žalovaného) to znamená, že soutěžní úřad musí na posouzení substituovatelnosti zkoumaného plnění nahlížet z pozice konečného spotřebitele; je tedy třeba provést kvalifikovanou úvahu v tom směru, jak je příslušné plnění vnímáno konečnými spotřebiteli, a tuto úvahu přezkoumatelným způsobem promítnout do odůvodnění té části rozhodnutí, v níž je zdůvodňován konkrétní způsob vymezení relevantního trhu. To neznamená, že by se soutěžní úřad nutně musel konečných spotřebitelů ohledně jejich spotřebitelských preferencí vždy „dotazovat". Pro důsledné naplnění základního smyslu existence soutěžního úřadu je v rámci soudního přezkumu jeho rozhodnutí třeba předpokládat jeho odbornou úroveň coby specializovaného ústředního orgánu státní správy, který je způsobilý objektivně aplikovat hledisko „obvyklého" či „průměrného" spotřebitele a s využitím tohoto hlediska pak substituovatelnost jednotlivých v úvahu přicházejících plnění posuzovat.

Z pohledu právě projednávané věci soud dospívá k závěru, že shora uvedené povinnosti žalovaný dostál. Žalovaný totiž kvalifikovaně posoudil, jaké okolnosti mají klíčový význam ve spotřebitelských preferencích, a toto své posouzení v odůvodnění napadeného rozhodnutí srozumitelně podal. Přestože lze připustit, že některá místa (některé plochy) v Liberci mimo autobusové nádraží lze skutečně využít jako odjezdová a příjezdová stanoviště autobusů veřejné osobní dopravy, neboť technicky je možné, aby na nich autobus zastavil a cestující z něj vystoupili či do něj nastoupili (tu bez ohledu na skutečnost, za jakých podmínek pro příslušného dopravce tak lze učinit), a přestože i v praxi byla tato místa k tomuto účelu využívána, na žádném z těchto alternativních míst nejsou z pohledu konečných spotřebitelů poskytovány

obdobné služby, které jsou poskytovány autobusovým nádražím v Liberci. Není tu pro posouzení otázky vymezení relevantního trhu po stránce věcné podstatné, jaký komfort využití těchto alternativních míst poskytuje dopravcům či řidičům autobusů, podstatné jsou rozdíly plynoucí pro konečné spotřebitele – tedy cestující. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že v případě využití těchto alternativních míst chybí možnost zapojení do informačního systému autobusového nádraží jako přirozeného dopravního uzlu pro cestující využívající dopravu autobusem, jež je pro autobusové nádraží příznačnou, že využití těchto alternativních míst může problematicky naplňovat potřeby cestujících spojené zejména s místní návazností jednotlivých spojů, že využití těchto alternativních míst je způsobilé přivodit časovou ztrátu a cestovatelské nepohodlí spojené s nutností přemístit se buď pěšky nebo prostřednictvím místních dopravců (taxi, MHD apod.) na autobusové nádraží v těch případech, kdy cestující dále v přepravě autobusem hodlají pokračovat, pak tyto odlišnosti svědčí ve prospěch vymezení relevantního trhu tak, jak učinil žalovaný, neboť jiná alternativní místa v Liberci, byť technicky využitelná a taktéž v praxi využívaná, nejsou plnohodnotným substitutem autobusového nádraží. Je-li tedy účelem analýzy věcné stránky relevantního trhu vymezení okruhu takových plnění, které jsou vzájemně zastupitelnými, a jejich oddělení od jiných plnění, jež s nimi plně zastupitelnými nejsou, a je-li výchozím produktem služba spočívající v provozování autobusového nádraží, pak se soud ztotožňuje se závěrem žalovaného, že ačkoli byla alternativní místa využívána a že s jejich využitím se právě společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. na trhu při poskytování autobusové dopravy na lince Praha – Liberec a zpět etablovala (tu bez ohledu na její soutěžní politiku zahrnující i cenově agresivní postup), nemají jiná alternativní místa v Liberci z pohledu konečného spotřebitele týž význam a tutéž hodnotu jako autobusové nádraží. Klíčovou odlišností tu je žalovaným popsaný odlišný stupeň cestovatelského komfortu konečných spotřebitelů. Pak tedy nemohou být relevantními žalobcovy argumenty v tom směru, že jiná alternativní místa v Liberci byla využívána, a to kromě společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. i společností Hofmann GmbH (místo na ulici U Viaduktu). Nemůže obstát ani argument, podle něhož i v jiných městech je faktické využívání jiných míst než autobusových nádraží obvyklé, neboť samotné faktické využívání jiných míst nemůže prolomit závěr o nezastupitelnosti těchto míst s místy jinými z pohledu konečných spotřebitelů, nadto nelze vyloučit, že tato alternativní místa (byť neoznačovaná jako „autobusové nádraží") mohou být v jednotlivých případech s místy označovanými jako „autobusové nádraží" zastupitelná, neboť obdobné služby jako autobusová nádraží a tím i srovnatelný stupeň spotřebitelského komfortu mohou poskytovat.

Soud zároveň dospívá k závěru, že žalovaný, resp. správní orgán I. stupně, nepochybil ani neprovedením tzv. cenového testu. Ten totiž, zjednodušeně řečeno, spočívá v zodpovězení otázky, k jakým změnám na trhu dojde při malém, ale významném a nepřechodném zvýšení cen. Správně sice žalobce poukazuje na skutečnost, že tento test je v činnosti soutěžních úřadů běžně prováděn, nicméně jeho provedení není nezbytnou podmínkou řádného vymezení relevantního trhu. V právě posuzované věci by simulace spotřebitelského chování s využitím cenového testu ničeho nepřinesla, neboť využívání autobusového nádraží na straně jedné a jiných alternativních ploch v Liberci na straně druhé nijak nesouvisí s cenou, jež by se měla

ve vztahu ke konečným spotřebitelům promítnout; cena placená cestujícím za využití služeb konkrétního dopravce přímo nesouvisí se spotřebitelskou volbou v tom směru, zda spotřebitelé zvolí spoj končící či začínající na autobusovém nádraží nebo na jiných místech v Liberci, navíc cena placená cestujícím za využití služeb konkrétního dopravce nemusí přímo souviset s tím, zda spoj příslušného dopravce končí nebo začíná na autobusovém nádraží či nikoli. Nelze tedy fakticky sledovat, zda v případě relativní změny ceny plnění s využitím služeb autobusového nádraží nebo bez jejich využití by spotřebitel přestal využívat autobusová spojení končící na autobusovém nádraží a záměrně by volil jako prioritu vystupovat či nastupovat na jiných místech.

Pokud jde o vymezení relevantního trhu z hlediska geografického, pak soud i zde musí nutně vyjít z doktrínou obecně přijímaného způsobu vymezování trhu při zvažování dvou odlišných míst. Dvě nebo více geograficky odlišných míst jsou součástí dvou samostatných relevantních trhů tehdy, pokud v každém z těchto míst (nahlíženo na tato místa odděleně) jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní, ale zároveň dostatečně odlišné od podmínek panujících v místech jiných. V právě projednávané věci byla odlišnost míst „Liberec" a „Jablonec nad Nisou" založena na modelaci spotřebitelských preferencí zohledňujících spotřebitelsky racionální chování v těch případech, kdy spotřebitel za svoji cílovou destinaci považuje Liberec, ať již cestuje „pouze" do Liberce či v Liberci přestupuje na jiný spoj, kterým ve své cestě dále pokračuje, to vše se zohledněním Liberce jako dopravního uzlu, když podle jízdních řádů obsažených ve správním spisu na autobusovou linku Praha – Liberec navazují autobusové spoje s cílovou destinací jak v okolí Liberce, tak na území Německa. Dovozuje-li žalobce, že místa „Liberec" a „Jablonec nad Nisou" tvoří jeden relevantní trh z hlediska geografického z toho důvodu, že jsou spojena MHD, pak toto žalobcovo tvrzení sice odpovídá skutečnosti, avšak z jízdních řádů založených ve správním spise se podává, že zatímco cestující s využitím linky Praha – Liberec cestují z Prahy do Liberce asi jednu hodinu, k cestě z Jablonce nad Nisou do Liberce s využitím MHD by cestující potřeboval další půlhodinu. Soud si přitom podpůrně z aktuální databáze „IDOS" (www.jizdnirady.atlas.cz) ověřil, že k cestě z Prahy do Jablonce nad Nisou autobusem je zapotřebí doba delší, než k cestě z Prahy do Liberce (nejkratší doba jízdy z Prahy - Černého Mostu do Jablonce nad Nisou je jedna hodina a patnáct minut – spoje č. 53020144 a 53020146, za referenční bylo soudem vzato datum 27.2.2007). Ve zjištěných skutečnostech tedy má oporu závěr žalovaného, že pokud by cestující zvolil namísto linky z Prahy do Liberce linku z Prahy do Jablonce nad Nisou a poté se přepravoval s využitím MHD do Liberce, prodloužila by se doba jeho cestování o polovinu. Pokud o tuto skutečnost coby determinující prvek spotřebitelského rozhodování opřel žalovaný závěr o tom, že autobusové nádraží v Liberci nepředstavuje z pohledu konečného spotřebitele plnohodnotný substitut autobusového nádraží v Jablonci nad Nisou, pak jeho závěr považuje soud za zákonný a správný, a tedy žalobcova námitka proti vymezení relevantního trhu z hlediska geografického tak, jak jej provedl žalovaný, není důvodnou. Soud totiž nesouhlasí ani s argumentem žalobce, že pokud by cestující do Prahy vlakem zvolil jako výstupní

stanici například nádraží Praha – Libeň, nebylo by to důvodem pro vymezení relevantního trhu podle umístění jednotlivých nádraží; soud totiž *a priori* nemůže vyloučit, že pokud by tomu nasvědčovaly okolnosti konkrétního případu, mohl by být relevantní trh z hlediska geografického vymezen jako trh místní, jenž by zahrnoval toliko příslušné vlakové nádraží.

Na relevantním trhu zahrnujícím stránku věcnou i geografickou, jak bylo podáno shora, přitom žalobce jednoznačně zaujímá dominantní postavení, neboť na vymezeném relevantním trhu kromě žalobce žádný jiný soutěžitel srovnatelné plnění neposkytuje. Tržní podíl žalobce tak na vymezeném relevantním trhu dosáhl 100%, žalobce na něm tedy nebyl vystaven žádné konkurenci, a to konstantně po delší časové období (trvale). Za tohoto stavu nebylo dle soudu třeba provádět formální posouzení dalších kritérií uvedených v § 10 odst. 2 ZOHS, neboť tržní síly nezbytné podle § 10 odst. 1 ZOHS pro konstataci dominantního postavení bylo zřetelně dosaženo. Závěr žalovaného ohledně žalobcova dominantního postavení je tedy správný.

Samostatně se soud zabýval naplněním podmínek pro konstataci zneužití dominantního postavení, tj. subsumpcí žalobcova jednání pod § 11 odst. 1 ZOHS.

Podle § 11 odst. 1 ZOHS je zneužívání dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů zakázáno. Zneužitím dominantního postavení je podle demonstrativně uvedeného výčtu v § 11 odst. 1 ZOHS mimo jiné odmítnutí poskytnout jiným soutěžitelům za přiměřenou úhradu přístup k vlastním přenosovým sítím nebo obdobným rozvodným a jiným infrastrukturním zařízením, které soutěžitel v dominantním postavení vlastní nebo využívá na základě jiného právního důvodu, pokud jiní soutěžitelé z právních nebo jiných důvodů nemohou bez spoluužívání takového zařízení působit na stejném trhu jako dominantní soutěžitelé, kteří přitom neprokáží, že takové spoluužívání není z provozních nebo jiných důvodů možné anebo je od nich nelze spravedlivě požadovat.

Ustanovení § 11 odst. 1 ZOHS je tedy vystavěno na téže konstrukci, jaká je obsažena v čl. 82 Smlouvy ES; ZOHS tedy zakazuje jakékoli zneužití dominantního postavení na trhu bez ohledu na to, v jaké konkrétní formě se uskutečňuje, tj. bez ohledu na to, co je obsahem tohoto jednání a jaký je jeho vnější projev. Základem právní úpravy zneužití dominantního postavení je tedy obecný zákonný zákaz jakéhokoli zneužití dominantního postavení, doplněný příkladným výčtem jednání, jež je za protisoutěžní typicky považováno. Návětí § 11 odst. 1 ZOHS má charakter generální klauzule, na základě níž lze postihnout chování dominantního soutěžitele, jež nelze subsumovat pod konkrétní v zákoně uvedenou skutkovou podstatu, naplňuje-li znaky generální klauzule. Těmito znaky je dispozice takovou tržní silou, která příslušnému soutěžiteli umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích, a kumulativně pak její zneužití na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů.

Pokud jde o otázku důvodnosti aplikace generální klauzule podle § 11 odst. 1 věty první ZOHS či konkrétní skutkové podstaty obsažené v § 11 odst. 1 písm. f)

ZOHS, tu se nejedná toliko o posouzení vztahu generální klauzule a konkrétní skutkové podstaty, neboť ten je ze shora uvedeného zřejmý, ale o zodpovězení otázky, zda v případě, kdy není splněna některá z podmínek konkrétní skutkové podstaty, je zneužití dominantního postavení vyloučeno anebo zda lze zneužití dominantního postavení deklarovat toliko s poukazem na generální klauzuli s odůvodněním, že i přesto jsou tam uvedené podmínky splněny. Na tuto otázku (v případě jednání popsaného v konkrétní skutkové podstatě obsažené v § 11 odst. 1 písm. f/ ZOHS) nelze aplikovat judikaturu orgánů rozhodujících na komunitární úrovni, neboť jednání uvedené v § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS nemá přímou oporu v komunitární legislativě, ale co do splnění hmotněprávních podmínek toliko v judikatuře; toto ustanovení totiž není kodifikováno z důvodu nutné transpozice komunitárního práva jako „povinný příklad" možného zneužití, ale bylo doplněno coby jeden z možných způsobů zneužití dominantního postavení, jenž byl v minulosti na komunitární úrovni judikován na základě aplikace generální klauzule obsažené v čl. 82 Smlouvy ES (obdobné generální klauzuli obsažené v § 11 odst. 1 větě první ZOHS). Pak se tedy skutečně může jevit spornou odpověď na otázku, zda „nezbytnost" příslušného zařízení pro činnost jiného soutěžitele, jež je jednou z podmínek naplnění skutkové podstaty zneužití dominantního postavení podle § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, má být zkoumána až v okamžiku, kdo je rozhodováno o porušení samotného § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, anebo již v okamžiku, kdy je rozhodováno o tom, zda principiálně vůbec může jít o zneužití dominantního postavení. Za této situace tedy může být v právě projednávané věci sporu o to, zda v případě, že autobusové nádraží není „nezbytným zařízením" (neboť stanoviště autobusu pro nástup a výstup cestujících může být umístěno i mimo autobusové nádraží, byť nejde o plnohodnotný substitut, jak soud shora podal), je vyloučeno konstatování zneužití dominantního postavení (neboť není splněna jedna z podmínek podle § 11 odst. 1 písm. f/ ZOHS), anebo zda i tak může jít o zneužití dominantního postavení podle generální klauzule obsažené v § 11 odst. 1 větě první ZOHS.

Soud předně za správnou považuje premisu žalovaného, podle níž autobusové nádraží není „nezbytným zařízením" podle § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, tedy takovým zařízením, bez něhož jiní soutěžitelé (tu soutěžitelé provozující autobusovou dopravu) nemohou působit na příslušném trhu. Aplikace doktríny *„essential facilities"* má přitom právě zaručit přístup k takovým zařízením, bez kterých určité plnění poskytovat absolutně nelze; v praxi jde o tzv. přirozené monopoly, kde je fakticky vyloučeno, aby mohla existovat paralelní zařízení využitelná k témuž účelu, a zároveň nelze příslušnou soutěžní činnost vykonávat žádným jiným alternativním způsobem, popř. tzv. administrativní monopoly. Z výsledků dokazování ve správním řízení ovšem jednoznačně vyplynulo, že i autobusoví dopravci, kteří nemohou využívat autobusové nádraží, službu spočívající v provozování autobusové dopravy poskytují; takovým soutěžitelem byla právě společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. Přestože autobusové nádraží není z pohledu konečného spotřebitele plnohodnotným substitutem jiných

nástupních a výstupních míst a přestože byla v důsledku nemožnosti využití autobusového nádraží dovozena újma (k tomu viz níže), nic to nemění na klíčové skutečnosti, že i bez využití autobusového nádraží provozovat autobusovou dopravu lze. Tento závěr platí ostatně obecně – a to v těch případech, kdy se v příslušné destinaci autobusové nádraží vůbec nenachází. Je-li doktrína *„essential facilities"* konstantně aplikována v tom smyslu, že tam, kde je využití příslušného zařízení nezbytně nutné pro činnost soutěžitele, může jít o zneužití dominantního postavení (o tom není mezi žalobcem a žalovaným sporu, proto není tato otázka předmětem podrobnějšího rozporu soudu), je třeba dovozovat, že pokud jde o zařízení, která jsou nezbytně nutná k účasti na trhu, má být bez dalšího aplikována právě doktrína *„essential facilities"* – a jsou-li splněny i další podmínky podle § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, jde o zneužití dominantního postavení. Pokud ovšem soud zohlední skutečnost, že k vylučovacím praktikám omezujícím činnost jiného soutěžitele na navazujícím trhu, na němž působí i soutěžitel, který je dominantním soutěžitelem na trhu předcházejícím, může docházet i v případech, kdy zařízení, jímž disponuje dominantní soutěžitel, není pro činnost jiného soutěžitele na navazujícím trhu zcela nezbytné, přesto mu nemožnost jeho využití způsobuje zřetelnou soutěžní nevýhodu oproti výhodě toho soutěžitele, který na předcházejícím trhu takovým zařízením disponuje, nelze ani v takových případech na konstataci protisoutěžního jednání z pohledu § 11 odst. 1 ZOHS principiálně rezignovat. Proto nemůže být správným závěr, podle něhož nejednalo-li by se o jednání spočívající v nezpřístupnění zařízení nezbytně nutného k účasti soutěžitele na trhu, nemohlo by jít o zneužití dominantního postavení. V takovém případě totiž nemůže jít sice o zneužití dominantního postavení podle § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, ale jsou-li splněny podmínky generální klauzule uvedené v § 11 odst. 1 větě první ZOHS, může jít o zneužití dominantního postavení podle samotné generální klauzule.

Pokud tedy nebylo autobusové nádraží shledáno „podstatným zařízením" podle § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, pak skutečně žalovaný nemohl aplikovat § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS; nebyla totiž splněna jedna z tam uvedených podmínek. Za této situace se není třeba zabývat dalšími otázkami spojenými s aplikací doktríny *„essential facilities"*. Žalovanému však tento stav nebránil posoudit, zda nejde o zneužití dominantního postavení v jiné formě – tu podle generální klauzule. Tak také žalovaný postupoval. Za tohoto stavu tedy žalovaný musel podle § 11 odst. 1 věty první ZOHS prokázat, že jde o projev zneužití tržní síly na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů.

Otázku posouzení žalobcova jednání z pohledu generální klauzule obsažené v § 11 odst. 1 větě první ZOHS je třeba posoudit prizmatem základního postulátu posuzování dominantova jednání, podle něhož zjednodušeně řečeno v případě, že dominant nečelí konkurenci férovými prostředky, jde o zneužití dominantního postavení. Zda je konkrétní jednání soutěžitele v dominantním postavení možné považovat za jednání, které je ještě dovolené, nebo za jednání zákonem již zakázané, to je třeba vždy posuzovat individuálně. Klíčovým je přitom hledisko přiměřenosti jednání dominantního soutěžitele, tedy otázka, zda zvolený způsob a intenzita jednání

je přiměřená oprávněným zájmům, které tento dominantní soutěžitel na trhu má a jejichž ochrana by měla být tolerována.

Jednání, kterým dominant hájí své postavení na trhu, nesmí být zjevně nepřiměřené. Naopak pokud jsou pro takový postup dominanta věcně ospravedlnitelné důvody, není jednání, které by za jiných okolností splňovalo znaky zneužití dominantního postavení, jednáním ve smyslu § 11 odst. 1 ZOHS zakázaným. I soutěžitel v dominantním postavení je totiž nepochybně oprávněn hájit své postavení na trhu. Jednání, kterým tak činí, nesmí být zjevně nepřiměřené podmínkám panujícím na trhu, jež jsou vyvolány jeho tržní silou na tomto trhu. Jde-li o jednání, které by soutěžitel v podstatné míře nemohl realizovat za situace, pokud by dominantním postavením nedisponoval, neboť by se musel důvodně obávat okamžitého vyplnění uvolněného místa konkurentem, jehož plnění by představovalo plnohodnotnou alternativu k dominantově plnění (tu jiným provozovatelem autobusového nádraží), případně jde-li o jednání, jež mu samo o sobě umožňuje významně přispět k eliminaci svých konkurentů na navazujícím trhu (tu na trhu poskytování autobusové dopravy na konkrétní lince), pak jde o jednání, které skutečně znaky zneužití dominantního postavení má. Pro posouzení této právní věci je podstatné, že žalobce poskytuje kromě služeb spočívajících v samotném poskytnutí autobusového nádraží v Liberci i veřejnou autobusovou dopravu a že je mimo jiné i konkurentem jiných soutěžitelů provozujících autobusovou dopravu na lince Praha – Liberec a zpět na navazujícím trhu. Vystavěl-li žalovaný svůj závěr o zneužití dominantního postavení mimo jiné na tom, že žalobce v průběhu správních řízení o udělení licence společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. nezbytné k provozování autobusové dopravy na lince Praha - Liberec nesouhlasil s tím, aby na této lince působil další soutěžitel (společnost STUDENT AGENCY, s.r.o.), když ve svých vyjádřeních podaných v průběhu správních řízení o udělení licence poukázal zejména na to, že podstatná část navržené trasy této linky je v souběhu s linkami zahrnutými v systému základní dopravní obslužnosti Libereckého kraje, že v převážné většině časů koliduje i navržený jízdní řád přímo s odjezdy autobusů na lince kompletně zahrnuté v dotačním systému kraje, kterou provozuje sám žalobce, a že se zavedením výše požadované linky bude vždy docházet k odčerpávání tržeb, které by zvyšovalo úhradu prokazatelné ztráty na lince provozované žalobcem, a neuspěl-li, pak k eliminaci svého konkurenta fakticky využil skutečnosti, že je výlučným provozovatelem služeb spočívajících v poskytování autobusového nádraží v Liberci, pak tato argumentace žalovaného je shledávána rovněž plauzibilní a odpovídající skutkovým zjištěním. Podstatnou je tu přitom skutečnost, že kapacita autobusového nádraží v Liberci nebyla v posuzovaném období vytížena, jak vyplývá z analýzy založené ve správním spisu, a že v žalobcově jednání je obsažen prvek diskriminace ve vztahu k jiným provozovatelům autobusové dopravy, jež autobusové nádraží v Liberci využívat mohli.

Zohlední-li soud pro právě projednávanou věc příznačný závěr Soudu první instance ve věci *„British Plaster Board"* (T-65/89, BPB Industrie and British Gypsum

proti Komisi, 1993, ECR II-389), pak sice musí konstatovat, že sama skutečnost, že soutěžitel disponuje dominantním postavením, jej vystavuje přísnější reglementaci oproti soutěžiteli, který takovým postavením nedisponuje, avšak nijak neprolamuje jeho základní právo chránit své obchodní zájmy, pokud mohou být ohroženy, nicméně zároveň musí soud dospět k závěru, že nezpřístupnění autobusového nádraží soutěžiteli nově vstupujícímu na navazující trh, na němž působí i sám žalobce, při nenaplněné kapacitě autobusového nádraží, není krokem přiměřeným k ochraně žalobcových zájmů, jenž by měl být z pohledu soutěžního práva akceptovatelným. Argumentuje-li žalobce pravidly vnitřní organizace autobusového nádraží v Liberci, pak tato pravidla nemohou negovat žádnou ze žalobcových zákonných povinností – tu povinnost nezneužívat dominantní postavení. Tento argument tedy nemůže být relevantním. Ohledně tvrzené snahy o bezpečnost cestujících a ohledně snahy neznevýhodnit soutěžitele na navazujícím trhu MHD pro případ umožnění využití autobusového nádraží společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. žalobce žádné argumenty nepřináší; soudu tedy není zřejmé, v jakém směru by s využitím uvedených argumentů mohlo být žalobcovo jednání ospravedlněno.

Přestože tedy autobusové nádraží v Liberci nemá charakter „nezbytného zařízení" ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) ZOHS, žalobcovo jednání nese klíčové znaky praktiky dominantního soutěžitele způsobující bariéru řádného etablování nově vstupujícího soutěžitele na trh, na němž působí i dominantní soutěžitel. Aniž by tedy pro takového potenciálního žalobcova konkurenta bylo využití jím provozovaného zařízení (autobusového nádraží) nepostradatelnou podmínkou výkonu jeho soutěžní činnosti (provozování osobní autobusové linkové dopravy na trase Praha-Liberec a zpět), šlo ze strany žalobce o jednání zřetelně protikonkurenční.

Soud tedy závěry žalovaného ohledně subsumpce žalobcova jednání pod § 11 odst. 1 ZOHS považuje za zákonné, správné a věcně odůvodněné.

Samostatnou otázkou je přitom otázka vzniku újmy. Újma tu zahrnuje veškeré škodlivé následky, které mají příčinnou souvislost s jednáním dominanta – žalobce, a je jí třeba vykládat široce. Kromě přímé materiální škody lze za újmu považovat ztrátu zákazníků, ztrátu postavení na trhu, potřebu překonávat v důsledku dominantova jednání vniklé bariéry vstupu na trh, ale také vzniklou potřebu soutěžitele, u něhož je vznik újmy zkoumán, činit v bezprostřední reakci na dominantovo jednání i takové úkony, které by za jiných okolností činit nemusel, tj. potřebu aktivizovat se a odvracet pro něj nepříznivé dopady dominantova jednání. Újmu přitom není zapotřebí ve vztahu k jednotlivým účastníkům trhu přesně kvantifikovat, je však třeba konkretizovat, v čem taková újma spočívá. Pokud se na trhu hodlal etablovat jiný soutěžitel (společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. zahajovala provozování autobusové linky na trase Praha – Liberec a zpět) a pokud tento soutěžitel musel vyvinout úsilí k překonání překážky spojené s neumožněním využití autobusového nádraží v Liberci, pak pokládá soud podmínku vzniku újmy tomuto soutěžiteli za splněnou. Sama skutečnost, že tento soutěžitel nalezl jinou alternativu, byť pro něj z důvodu diskomfortu pro konečné spotřebitele méně příznivou, navíc s využitím agresivní cenové politiky, neznamená, že by podmínka vzniku újmy spočívající v potřebě překonat žalobcem způsobené

překážky v etablování na trhu tím měla být odstraněna. Závěr žalovaného v této otázce, odůvodněný zejména v bodech 67. a 68. napadeného rozhodnutí, považuje soud za zákonný a věcně správný. Pokud jde o újmu konečným spotřebitelům, i tu pokládá soud za prokázanou (byť by podle § 11 odst. 1 věty první ZOHS postačilo prokázání újmy alternativně buď jinému soutěžiteli nebo spotřebitelům). Se závěry žalovaného ohledně snížení komfortu pro cestující, jak jsou podány v bodu 69. napadeného rozhodnutí, jež jsou z hlediska prokázání újmy spotřebitelům dostačující, se tedy rovněž soud plně ztotožňuje.

Pokud jde o výši pokuty, jež byla žalobci za jeho jednání uložena, ta byla výsledkem správního uvážení žalovaného. Tu soud připomíná, že je-li rozhodnutí vydáváno s využitím zákonem uložené diskrece správního orgánu, je povinností správního orgánu předepsané volné úvahy užít; to znamená, že se správní orgán musí zabývat všemi hledisky, která jsou pro posouzení konkrétní výše pokuty nezbytná (zákonem předepsaná), nadto musí zohlednit i další skutečnosti, jež mohou mít na konkrétní výši pokuty vliv. Klíčovou je pak podmínka, aby z rozhodnutí bylo seznatelné, jaké konkrétní úvahy vedly správní orgán k uložení pokuty v příslušné výši, a aby výše pokuty s ohledem na zvažovaná kritéria a zákonnou limitaci vyhověla podmínce přiměřenosti.

Žalobce tu dovozuje nepřiměřenost výše uložené pokuty a uplatňuje moderační návrh ve smyslu § 78 odst. 2 s.ř.s. Nepřiměřenost tu žalobce dovozuje z výsledku porovnání předchozí rozhodovací praxe žalovaného (rozhodnutím žalovaného č.j. R 2/2004 ze dne 29.3.2005 byla uložena pokuta toliko ve výši 200 000,-Kč, když ke snížení pokuty z původních 2 000 000,- Kč došlo z téhož důvodu jako v právě posuzované věci, tj. že po vydání rozhodnutí v I. stupni správního řízení účastník správního řízení odstranil protisoutěžní stav) a z toho, že žalovaný nesprávně kvalifikoval subjektivní stránku žalobcova jednání, které nebylo vedeno snahou eliminovat případné dopady zostřené konkurence v důsledku vstupu společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. na trh a že žalovaným dovozené negativní důsledky společnosti STUDENT AGENCY, s.r.o. ve skutečnosti nebyly způsobeny.

Podle § 78 odst. 2 s.ř.s. soud může, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s., od trestu za správní delikt upustit nebo jej v mezích zákonem dovolených snížit, pokud byl trest uložen ve zjevně nepřiměřené výši.

Pokud jde o subjektivní stránku deliktu, s jejím hodnocením, jak bylo provedeno žalovaným, se soud ztotožňuje, jak již shora uvedl. Skutečnost, že se i přes žalobcovo jednání společnost STUDENT AGENCY, s.r.o. na trhu úspěšně etablovala, nezpochybňuje negativní důsledky, které soud popsal shora při svých úvahách o otázce způsobené újmy uvedené společnosti coby žalobcovu konkurentovi na navazujícím trhu. K žalobcově moderačnímu návrhu soud především uvážil funkci postihu, jak byl vůči žalobci uplatněn; konkrétní forma postihu (tu pokuta) a jeho výše (tu 2 000 000,-

Kč) musí působit natolik silně, aby od podobného jednání odradila i jiné nositele obdobných povinností, jaké svědčí žalobci, zároveň musí být postih dostatečně znatelný v žalobcově materiální sféře, aby v něm byla dostatečně obsažena i jeho represivní funkce, aniž by byl ovšem pro žalobce likvidačním. Pokud tedy soud zohlední kromě skutečností popsaných shora při hmotněprávním posouzení žalobcova jednání též skutečnost, že žalobcem zmiňovaný případ, v němž bylo žalovaným vydáno rozhodnutí č.j. R 2/2004, se věcně týkal jednání dominanta v souvislosti s provozováním lyžařských sjezdových tratí a poskytováním souvisejících služeb v lyžařském areálu ve Špindlerově Mlýně, a tedy dopad takového jednání se projevil oproti právě posuzované věci v podstatně omezenějším spotřebitelském segmentu a právě posuzovaná věc si z tohoto důvodu vyžaduje důraznějších aplikačních účinků, a zejména pak skutečnost, že pokuta uložená napadeným rozhodnutím žalobci nepřesahovala podle jeho účetních dokumentů založených ve správním spisu 1% z jeho obratu, ačkoli § 22 odst. 2 ZOHS dává žalovanému prostor ke správnímu uvážení s limitací výše pokuty ve výši 10% obratu, a tedy pokuta byla napadeným rozhodnutím uložena při spodní hranici zákonného rozpětí, pak již z těchto skutečností soud jednoznačně dovozuje, že výše pokuty není zjevně nepřiměřenou. Pouze v takovém případě by přitom žalobcův moderační návrh podle § 78 odst. 2 s.ř.s. mohl být úspěšný. Proto ani tomuto návrhu soud nevyhověl.

Ze shora uvedeného tedy soud uzavírá, že žaloba není důvodná, a proto ji soud podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 7 s.ř.s. Žalobce ve věci úspěšný nebyl, proto mu náhrada nákladů řízení nepřísluší. Ta by příslušela žalovanému, neboť ten měl ve věci plný úspěch. Soud však neshledal, že by žalovanému vznikly náklady, jež by převyšovaly náklady jeho jinak běžné administrativní činnosti, nadto přiznání náhrady žádných nákladů žalovaný nepožadoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí, které nabývá právní moci dnem doručení, je přípustná kasační stížnost za podmínek § 102 a násl. s.ř.s., kterou lze podat do dvou týdnů po jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Brně, a to ve dvou vyhotoveních. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

V Brně dne 6.4.2007

JUDr. Jaroslav Tesák, Ph.D., v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení
Kateřina [illegible]ová